

Pitkän aikavälin kasvuennusteet: Kommentti

Matti Pohjola

Professori

Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

Tutkimuslaitosten pitkän aikavälin kasvunusteissa on häkellyttävän suuret erot. Niistä optimistisimmassa, Pellervon taloustutkimuksen (PTT) arvioissa Suomen elintaso vuonna 2032 on 20 prosenttia korkeampi kuin ennusteista pessimistisimmässä, Suomen Pankin (SP) laskelmassa (kuvio 1). Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen (ETLA), Palkansaajien tutkimuslaitoksen (PT) ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) arviot asettuvat näiden ääripäiden puoliväliin.

Vuosina 1975–2011 elintaso kasvoi keskimäärin 2,1 prosentin vuosivauhtia. Elintason kasvuun 20 prosentilla kului siten keskimäärin yhdeksän vuotta. Optimistisimman ja pessimistisimmän kasvuennusteen ero vastaa näin ollen lähes vuosikymmenen talouskasvua. Miten 20 vuoden ennusteissa voi olla näin suuret erot?

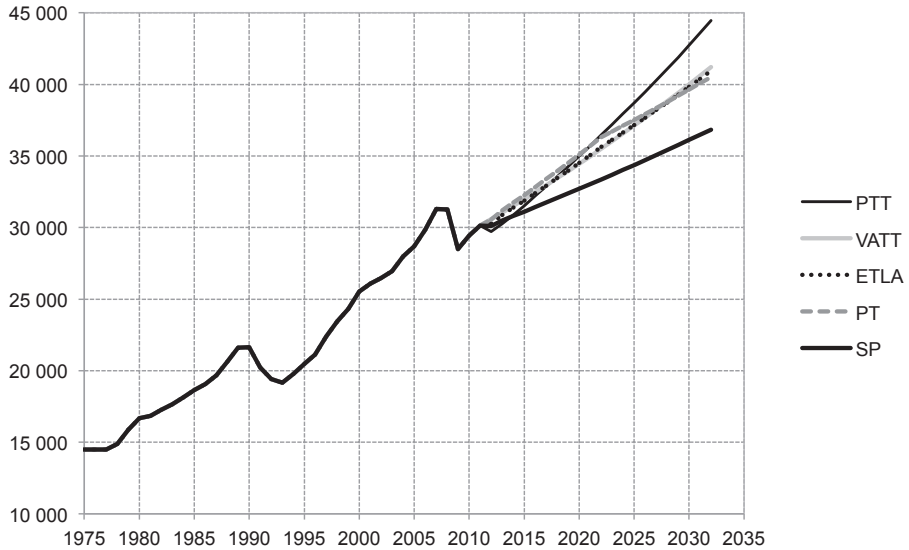
Koska kaikkien näkemykset työpanoksen kehityksestä ovat samansuuntaiset, syntyvät erot työn tuottavuuden kehitysenusteista. PTT ennakoi työtuntia kohden lasketun bruttokansantuotteen kasvun kiihtyvän, SP puolestaan selvästi hidastuvan. Muut laitokset näkevät sen kasvavan likimain vuosien 2001–2008

keskimääräistä kahden prosentin vauhtia (kuvio 2).

PTT:n ennusteessa työn tuottavuuden kasvun kiihtymistä perustellaan sillä, että Suomi on tuottavuuden tasossa vielä johtavia maita jäljessä ja että koettu tuottavuuseron supistuminen jatkuu myös tulevaisuudessa. Työn tuottavuuden osalta kansantaloutemme parhaat vuodet ovat siten vielä edessäpäin. Suomen Pankin laskelmassa nähdään puolestaan kansantalouden palveluvaltaistumisen johtavan tuottavuuden kasvun hidastumiseen koko kansantalouden tasolla siksi, että palveluissa tuottavuus kasvaa hitaammin kuin teollisuudessa. Tuottavuuskasvun parhaat vuodet on siten meillä jo nähty. Muiden tutkimuslaitosten arviot voi parhaiten tiivistää näkemykseen, jonka mukaan vuosien 2001–2008 hyvä tuottavuuskasvu jatkuu tulevaisuudessa.

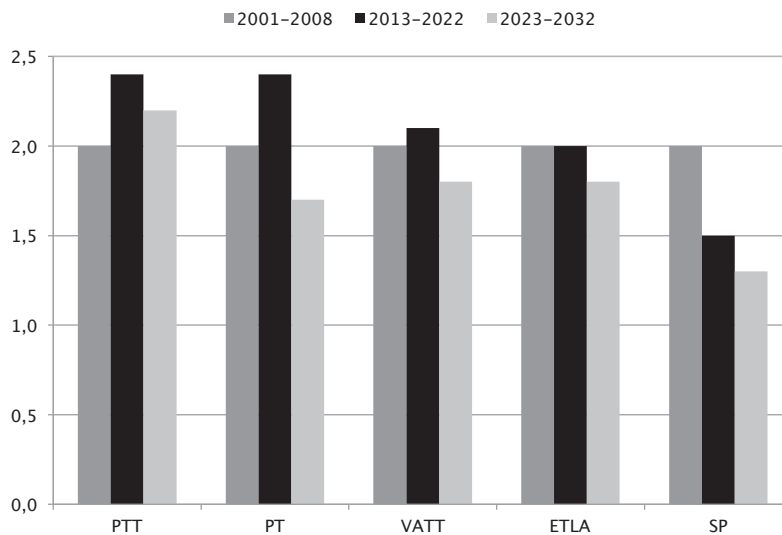
Kuten Mika Kuismanenkin omassa kommentissaan toteaa, ennusteiden tarkemman arvioimisen tekee vaikeaksi se, etteivät kaikki tutkimuslaitokset ole esitelleet laskelmien taustana olevia menetelmiä. Kaikkein yksinkertaisin menetelmä on perinteinen uusklassinen

Kuvio 1. Bruttokansantuote asukasta kohden viitevuoden 2000 hinnoin, 1975–2032

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus, sekä tutkimuslaitosten ennusteet

Kuvio 2. Työn tuottavuuden (bkt/työtunnit) keskimääräinen vuosikasvu, %

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus, sekä tutkimuslaitosten ennusteet

kasvuteoria, jonka mukaan työn tuottavuuden kasvu syntyy teknologian kehityksestä. Sitä soveltaen olen itse tehnyt skenaarioita tuleville vuosikymmenille, jotka ovat lähellä Suomen Pankin ennustetta (Pohjola 2011). Jos elektroniikkateollisuuden menneiden vuosikymmenten kasvuvaikutus hiipuu, kuten nyt näyttää käyvän, elintason kasvuvauhti puolittuu ja Suo-

mesta tulee keskimääräinen eurooppalainen hitaan kasvun kansantalous. □

Kirjallisuus

Pohjola, M. (2011), ”Kasvukauden tilinpäätös”, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 107: 274–290.